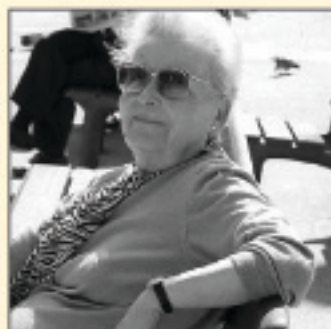

Teresa Pàmies, la joventut comunista feta crònica literària

Teresa Pàmies i Bertran

Va néixer a la ciutat lleidatana de Balaguer el 8 d'octubre de 1919. Iniciada al periodisme i a la política des de ben jove, no ha volgut mai separar-se d'ells. Ja amb 18 anys era dirigent de les Joventuts del Partit Socialista Unificat. Dos anys més tard, amb la guerra civil a les acaballes, es va exiliar per molt temps a Txecoslovàquia, on va ser redactora de les emissions en castellà i català de Ràdio Praga. Casada amb el secretari general del PSUC, Gregorio López Raimundo. Després de trenta-dos anys d'exili a diferents països com França, República Dominicana i Mèxic, al seu retorn se les va enginyar per viure a la seva casa de Barcelona fins la mort de Franco. Dona d'ideals, mai s'ha desvinculat de la defensa del comunisme, de la dona i de Catalunya. De fet, aquests són els pilars de la seva dilatada obra i del seu periodisme retrospectiu. Entre els seus gèneres conreats es troben principalment la novel·la, les narracions i la prosa de no ficció. La seva obra ha estat fins i tot traduïda a llengua eslovena.

El seu esperit lluitador polític li ve des de ben petita. Ja als deu anys venia *La Batalla*, òrgan del Bloc Obrer i Camperol, del qual el seu pare, Tomàs Pàmies, era un dels dirigents. Autodidacta de formació, es va relacionar amb diverses organitzacions feministes i d'esquerra. Amb setze anys, era ja militant de la Joventut Socialista Unificada, l'organització que va liderar Santiago Carrillo. Pàmies es va convertir en un referent polític arran del míting que va protagonitzar juntament amb el president Companys i Frederica Montseny a la Monumental de Barcelona. Amb la majoria d'edat, va dirigir les Joventuts Socialistes Unificades de Catalunya i va fundar, juntament amb d'altres companyes, l'Aliança Nacional de la Dona Jove. És precisament amb les Joventuts del PSUC quan va iniciar-se en l'escriptura, ja que, al marxar els nois al front, les noies van substituir-los a la redacció de la revista.

Les penúries de l'exili

Amb la guerra civil, Pàmies i el seu pare van haver d'exiliar-se a França. Allà va passar un temps en un camp de concentració. Des

de París, col·laborava en les revistes *Serra d'Or* i *Oriental*.

Durant la Segona República es va convertir en una figura política important i va jugar un paper molt actiu a la reraguarda. La jove Teresa, juntament amb altres oradores com la Pasionaria, Federica Montseny i Aurora Arnáiz, es va dirigir a les dones per la incorporació a la lluita antifeixista. Va visitar el front i diversos països europeus demanant recolzament per la República. Gràcies als contactes que va aconseguir per les responsabilitats assumides, va poder fugir del camp de concentració cap a Santo Domingo, mentre que França es veia amenaçada pels nazis. Va viure també a Cuba i altres països de Llatino Amèrica, com Mèxic, on va romandre al voltant de vuit anys i on va poder estadiar periodisme.

Retorn a casa

L'any 1947, va tornar a Europa i es va instal·lar a Praga durant dotze anys, on va exercir de redactora de les emissions en castellà i català de Ràdio Praga. L'arribada definitiva a Catalunya es va perllongar fins el 1971, any en què va iniciar la seva carrera li-

terària. Precisament, gràcies a la literatura va poder tornar a la seva terra, ja que l'obra *Testament a Praga*, amb la qual va obtenir el Premi Josep Pla el 1970, li va permetre retornar de l'exili i instal·lar-se a Barcelona. A l'exili ja havia guanyat un premi de narrativa, el premi Lluís Companys. Li segueix una llarga llista d'obres escrites parcialment a l'exili.

Narració testimonial

La seva obra reflexa les seves vivències de la guerra civil i l'exili. Ha publicat novel·les, dietaris, assaigs, reportatges i llibres de viatges, sempre des del seu compromís polític amb el comunisme. Fins i tot la seva obra, amb un estil planer i sovint emotiu, ha estat traduïda a l'eslovè. La fidelitat als seus ideals i la defensa dels oprimits també està present a la seva obra. El seu treball li ha valgut el premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2001). És després de Mercè Rodoreda la segona dona distingida amb aquest premi. Després dels anys, Pàmies continua sent un referent polític i de compromís social per als joves que volen una societat millor.

Dolors Pareja

Obra

- La filla del pres (1967)
- Testament a Praga 1970
- Va ploure tot el dia (1974)
- Quan érem capitans (1974)
- Quan érem refugiats (1975)
- Dona de pres (1975)
- Gent del meu exili (1975)
- Si vas a París, papà... (1975)
- Amor clandestí Barcelona 1977
- Maig de les dones 1980
- Vacances aragoneses 1980
- Busquet-me a Granada 1981
- Memòria dels morts 1981
- Memòria dels morts (1981)
- Opinió de dona 1983
- Cartes al fill recluta 1984
- Primavera de l'Àvia (1989)
- Jordi enfonsat (1992)
- Nadal a Porto (1994)
- La filla del gudari (1997)
- Amor clandestí (1998)
- Cròniques de comiat (2000)

Premis

- Premi Josep Pla (1970)
- Crítica Serra d'Or de prosa narrativa (1972)
- Premi Joan Estelrich (1974)
- Creu de Sant Jordi (1984)
- Institució de les Lletres Catalanes de prosa no de ficció (1995)
- Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (2001)
- Premi d'Honor dels Premis de Comunicació Local de la Diputació de Barcelona (2004)